

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.librariaeikon.ro, www.edituraeikon.ro

**Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MANIU, IULIU**

**Ardealul în timpul războiului : pagini istorice : discurs ținut în
Camera română la validarea mandatului din Soroca / Iuliu Maniu ;**
ed. îngrij., notă asupra ed. și cuv. introd. de Luca Uki Mărginean și Alin
L. Mărginean. - București : Eikon, 2026
ISBN 978-606-49-1729-4

I. Mărginean, Luca Uki (ed. ; pref.)
II. Mărginean, Alin L. (ed. ; pref.)

821.135.1

DTP: Valerian Susan

Editor: Valentin Ajder

Iuliu Maniu

Ardealul în timpul războiului

Pagini istorice

Discurs ținut în
Camera română la validarea mandatului din Soroca

Ediție îngrijită, notă asupra ediției
și cuvânt introductiv
de *Luca Uki Mărginean* și *Alin L. Mărginean*

E I K O N

București, 2026

Cuprins

Cuvânt introductiv	7
Notă asupra ediției	15
 Ardealul în timpul războiului	
Pagini istorice: Discurs ținut în Camera română la validarea mandatului din Soroca.....	17
Soarele răsare la București.....	21
Așteptarea dorobanșului în Ardeal.....	22
Gurile Dunărei	24
Lupta Ardealului era pentru întreg neamul românesc	25
Gândirea Ardealului	26
Între politica națională și politica oficioasă	27
Guvernele ungare și preoșimea română.....	29
Nu politica păcii, ci a războiului.....	30
Orientarea Ardealului în războiul mondial	32
Tratativele cu Tisza	34
Recunoștința pentru bărbaii din vechiul Regat.....	36
Opera dlui. N. Iorga în Ardeal.....	38
Rolul dlui. C. Stere	39

Popoarele din Austria în timpul războiului	41
O lămurire	43
Prevederile dlui. Iuliu Maniu în timpul războiului	45
Intervenția dlui. Iuliu Maniu la Regele Ferdinand	47
Conversația cu dl. Stere la Brașov	48
Cuvântul de ordine al dlui. Iuliu Maniu dat Ardealului	51
Desmințirea unor neadevăruri	53
Comitetul național refuză cererea lui Tisza de loialitate.....	54
Dl. Iuliu Maniu respinge, din nou, în 1915 cererea contelui Tisza. 57	
Respingerea cererei din partea Împăratului Germaniei	58
Rolul dlui. Iuliu Maniu pe lângă guvernul român.....	61
Loialitatea Ardealului pentru România până la sfârșit	63
Unirea cu vechiul Regat, opera comitetului național	64
Din 10 popoare, singurul cel românesc	
n-a dat declarație de loialitate Habsburgilor.....	65
Cazul Stere.....	66

Cuvânt introductiv

Observând anumite frământări existente în societatea românească, am decis lansarea unei colecții de carte „de buzunar”, destinată publicului larg amator de istorie, pe care am intitulat-o „Drumul către România modernă”. Colecția include volume de mici dimensiuni, aparținând unor autori români clasici, opere care au devenit accesibile în vederea unor reeditări libere. Denumirea colecției oglindește o intenție pe care ne-o dorim vizibilă prin selecția titlurilor care vor fi reeditate, și-anume reconstituirea, fie ea și fragmentară, a procesului de apariție a unei societăți românești moderne, a statului național unitar al românilor, stat care astăzi, la capătul unei lungi și extrem de frământate evoluții, este membru cu drepturi depline al familiei Uniunii Europene. Prezentul volum reprezintă al șaselea număr al acestei colecții, pe care ne-o dorim, repetăm, a fi realizată într-o formă accesibilă publicului larg.

*
* *

Marele politician român Iuliu Maniu (1873-1953) a constituit deja subiectul unuia din volumele pe care le-am reunit sub genericul colecției „Drumul către România modernă”. În 2025, chiar cu ocazia precedentei apariții

Validarea mandatului dl. C. Stere ales la Soroca este și azi mult comentată. În scopul de a face cunoscut punctul de vedere oficial al Partidului Național în această chestiune, publicăm în întregime discursul dlui. Iuliu Maniu care, în afară de precizarea punctului de vedere al partidului, mai coprinde în sine și întreaga gândire politică a poporului românesc din Ardeal, din nainte de război precum unele detalii din decursul războiului, de importanță istorică și până acum necunoscute.

Dl. Duiliu Zamfirescu¹, președinte: Dl. Maniu are cuvântul.

¹ Duiliu Zamfirescu (1858-1922), scriitor și politician român, ministru de externe în guvernul Partidului Poporului, condus de Alexandru Averescu. În 1921, când ocupa funcția de președinte al Camerei Deputaților, acesta făcea o declarație în favoarea reconcilierii politice: „A sosit momentul ca dl. Averescu să-și dea mâna cu dl. Mihalache..., să întindă mâna și lui Maniu, Vaida, ca și reprezentanților basarabeni și bucovineni. Eu sunt gata să întind mâna domnului Iorga, și pentru aceasta îi las și locul de președinte” (Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, *România după Marea Unire*, vol. II, partea I, 1918-1933, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 282).

Dl. I. Maniu: (Este întâmpinat cu aplauze prelungite din partea opoziției). Onorată Cameră, referindu-se dl. Stere la o întâlnire pe care am avut-o cu d-sa la Brașov, îmi țin de datorie să arăt împrejurările și conținutul acestei întâlniri. Înainte de a face acest lucru, în scopul ca d-voaste să vedeți și să cunoașteți în întregime situațiunea politică în care ne găseam la izbucnirea războiului mondial, găsesc necesar să arăt în liniamente principale și în contururi mari, gândirea noastră politică din Transilvania și Ungaria. De sine înțeles că mă voiu sili ca să expun acest lucru cât se poate de scurt, pentru ca să fac și eu pe cât se poate economie cu timpul care s-a luat atât de mult în folosință în această chestiune.

Soarele răsare la București

Dlor. deputați, întreaga suflare românească din Transilvania și Ungaria era pătrunsă de marele adevăr că soarele răsare pentru întreaga românie la București². (Aplauze). Acest adevăr, de care mai ales de la 1881 încoace răsună întreg Ardealul, și care pe față se referea la viața culturală, la viața sufletească, el într-adevăr și în esență cuprindeau și crezul politic al întregului neam românesc. (Aplauze). Și sub puterea acestui crez, nouă ni s-a prezentat totdeauna ca o vedenie dureroasă ca honvedul care ne oprima să meargă alături cu dorobanțul român.

*Dl. N. Iorga*³: Foarte bine! (Aplauze).

² Expresia „Soarele, pentru toți românii, la București răsare”, atribuită scriitorului transilvănean Ioan Slavici, a devenit un slogan politic al unioniștilor.

³ Nicolae Iorga (1871-1940), unul dintre cei mai mari istorici români ai tuturor timpurilor. A fost și un politician, de factură naționalistă. A fost asasinat de un grup de membri ai Mișcării Legionare.

Așteptarea dorobanțului în Ardeal

Dl. I. Maniu: Și între cele mai frumoase visuri ale fiecărui suflet românesc, cu care se culca și se trezea, eram imaginea dorobanțului român, scoborând coastele vestice ale Carpaților și mergând pe câmpiile întinse ale Tisei. (Aplauze). Această imagine, această aspirațiune nu era însă, onorată Cameră, la noi, în Ardeal și în Ungaria, numai de domeniul unui sentiment vag, inconștient. Nu. Ea era ca urmare firească a unei adânci aprecieri a situațiunii întregi a întreg neamului românesc. Era firesc, nu se putea altfel ca de la principiul libertății naționale, care a ajuns dogmă politică din gura lui Simion Bărnuț⁴ de pe Câmpia Libertății de la Blaj, să se ajungă într-o ordine logică de gândire, la principiul independenței naționale și pe urmă la dorința și la principiul unității desăvârșite naționale. (Aplauze).

Dar, afară de aceasta, onorată Cameră, noi, românii din Ardeal, cari eram în măsură să cunoaștem

toate ascunzișurile și toate gândurile ascunse ale politicei Habsburgilor, a acelei politice în care punctul de gravitațiune rând pe rând devenise tot mai mult Ungaria, văzusem un lucru, că această monarhie habsburgică, fiind, rând pe rând, gonită de apusul Europei, tinde tot mai mult spre Orient.

⁴ Simion Bărnuțiu (1808-1864), istoric și filosof, lider al mișcării revoluționare a românilor din Transilvania, a rostit un celebru discurs în cadrul Adunării Naționale de la Blaj, din 3/15 mai 1848.